

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ———— 8 kor.
Félévre ———— 4 „
Negyedévre ———— 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A gyulafehérvári népgyűlés.

A művelt oláh nemzet tiltakozik a barbár magyarság eljárása ellen. Műveltségéhez méltó ez a tiltakozás. Egy sereg egyetemi hallgató, fiatal életerős emberek, nagy bátran megtámadnak egy öreg, védtelen főpapot és az oláh műveltség nagyobb dicsőségére agyba-főbe verik — az oláh akadémia tagját. Az oláh akadémia aztán kitiltja tagjainak sorából a megvert főpapot és ezzel az oláh műveltségre föltette a koronát; sőt nemsokára azokat az ifjú hősöket, kik oly bátrak voltak, hogy az öreg Mangrát tetteleg bántalmazták, az oláh műveltség mintaképei gyanánt befogja vinni tudós tagjai közé. Egészségére válják!

A magyarországi oláhok panaszkodnak, elnyomatásról, jogtalanságról sirnak. De mégis különös, hogy egyikük sem szívesen vándorol ki Oláhországba, sőt szívesebben mennek Amerikába. A székely kivándorlás pedig mind a két irányban óriási mértéket ölt.

Oláhországban nincs telegkönyv. A paraszt lázadások rendes eseményei az évnék. A moldvai magyaroknak nincs magyar iskolájuk. A magyar nyelvű szülők gyermekeit addig felsőbb osztályba

nem engedik, míg a gyerek az első elemiben tökéletesen meg nem tanul oláhuul. Ha pedig valaki az elemi iskola után elkövette azt a hazafiatlanságot, hogy ismét a szülői házban anyanyelvén beszél tovább, akkor az illetőnek jaj a katona élet.

Az oláh műveltségnek — melyre szép példát nyújtott a debreceni merénylet, vagy Mangra inzultálása — minden eszközt igénybe veszik, hogy a magyarul beszélő katonát honpolgári kötelességeire figyelmeztessék.

De nemcsak a polgári életben, hanem a vallási életben is nagyon szíven viseli az oláh műveltség a nép javát. Ebben a barbár Magyarországon az oláh nép hall annyi oláh prédikációt, amennyi csak bele fér. S mivel a jó vezetők attól félnek, hogy népiük nem eléggé értette meg egyházi beszédeiket, azért népgyűlést rendeznek és ott mondják el fájdalmaikat. Ha aztán egyik-másiknak nagyobb a fájdalma amiatt, hogy csak 10 esztendő múlva lehet ő az erdélyi oláh parlamentben miniszterelnök, akkor a barbár magyarság barbár módon, barbár eszközökkel — úgy, hogy ez igazán leírni is borzasztó — még csak egy puskalövés se dörög el, egy csepp vér se buggyan ki — igen a barbár magyarság ilyen barbár módon

szétosztlatja a nagy népgyűlést. És odaát? Ott nem kerül ilyen dolgokra a sor. Ott egyszerűen a falusi bíró megtiltja a magyarajku papnak, hogy magyarul prédikáljon. Pedig a templomban, békés gyülekezet előtt, egészen békés tárgyról, a gyónásról akart az illető pap prédikálni, csak az az egy hibája volt, hogy a hallgatóság jó nagy részben felnőtt, idősebb emberekből állott — kik csak magyarul tudtak s ennél fogva magyarul akart nekik prédikálni. De a művelt Oláhországban ki hallott ilyet, hogy valaki magyarul prédikáljon? Ez már csakugyan nem fér össze az oláh műveltséggel és a falusi bíró egyszerűen nem engedte meg. Ott olyan nagyhatalom egy falusi bíró a magyarokkal szemben.

Ebben a barbár Magyarországon senki sem kutatja, hogy miről is beszélnek az oláh pópák híveiknek. Ott a művelt Oláhországban még azt is lelkiismeretesen ellenőrzik, nehogy valami átkos tanokkal megmételtyezzék a papok a művelt oláh nép lelkét.

Ebben a barbár Magyarországon mi barbár magyarok iskolákat, gimnáziumokat, egyetemeket tartunk fenn és — rettenetes, nemcsak a magyarországi oláhok, hanem még a művelt oláhországi oláhok

Székelyföld és székely nagyjaink.

Péter János dr. szerkesztése mellett írták többen. Képekkel 249 l. Kiadja Turóczi István Kézdivásárhelyt. Ára jobb minőségű papíron 3 korona, egyszerűbb minőség 2 korona. Kötött példány 60 fillérral drágább.

Egy értékes vállalat I. kötetét kapjuk A Székelyföld és székely nagyjaink című kötetben. Ez a kötet azt tüzi ki maga elé célul, hogy a Székelyföld multját bemutassa és történelmi nagyságainak emlékét felüljtsa. Teljesen igaza van a bevezetésnek, mikor azt mondja, hogy Székelyföldünk multjának és egyes természeti szépségeiben, gazdag részeinek és székely nagy embereinek ismerete oly erő, mely különösen a fiatal nemzedék érzelme- és gondolatvilágának kialakulására rendkívüli hatással lehet. Ezt az erőt még kellőleg nem aknáltuk ki a nevelés céljára. Hiányoztak olyan kisebb könyvek, melyek a mult történetét röviden vázolták

volna. Ezért kevesen vannak a művelt emberek között is, akik meggyéjük vagy városuk történetét ismernék. Már pedig ha megynéknék, vagy városunknak legtöbbször viszontagságos, küzdelmekben gazdag multját nem ismerjük, akkor nem is tudunk oly forró szeretettel ragaszkodni hozzá, mintha a mult is a szülőföld szeretetére buzdítana.

A mult ismerete a most felnövő nemzedéket arra fogja sarkalni, hogy ezért a földért, melyet a hősök ráhagytak, lankadatlanul dolgozzék és küzdjön, hogy az ősi föld megcsontatlanul és virágozva szálljon nemzedékről-nemzedékre.

A kötetben ezt a célt szolgálják a vármegyék és városok története. Egyelőre Csik, Háromszékmegeék, Gyergyó, Csikszereda, Kézdivásárhely történetét találjuk meg. Az előadás terjedelme mérsékelt, az elbeszélés élénk, a serdültebb ifjuság felfogásának megfelelő. Ugyanezt mondhatni arról a pár földrajztörténeti leírásról is, mely Bálványosvárt, a Szent Anna-tavát, a Gyilkostót mutatja be.

Ezenkívül ott találjuk a kötetben

multunk sok nagy alakjának jellemrajzát. A nemzeti birtokállományt megtartó és fejlesztő tevékenységében valóban a legjobb utmutatók a Székelyföld nagy alakjai. Élvezettel olvashatjuk a mult kiváló emberei közül Cserei Mihály történetírónak, Apor Péter bárónak a „náj módi” osztorozójának, Nagy Mózesnek a lelkes papnak, a kézdívásárhelyi gimnázium alapítójának, Mikes Kelemennek az utóéletlen levéltárnak, Bod Péternek az irodalom buvárnak, Baróti Szabó Dávidnak az óklasszikus költői iskola alapítójának, Bolyai Farkasnak és Bolyai Jánosnak, a két halhatatlan matematikusnak, Kriza Jánosnak, a székely népköltési termékek összegyűjtőjének, Gábor Áronnak, a székely ágyuhősnek, Barabás Miklósnak, a hírneves festőnek, Orbán Balásznak a „Székelyföld leírása” írójának, Fogarassy Mihálynak, a nagy püspöknek, a költő Bálint Gyulának, Cserei Jánosnének, a Székely Nemzeti Múzeum alapítójának, Szentkereszty Stefániának, annyi emberbaráti intézmény megteremtőjének jellemrajzát.

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

hok közül is igen sokan küldik ezekbe a barbár iskolákba gyermekeiket, kik aztán megszerzik a doktori diplomát és a barbár magyar államtól a műveltséget jellemző hállával fölveszik magas állásukkal járó fizetésüket. Odaát a művelt Oláhországban ha magyar nyelvű és magyar nevű gyerek kezd iskolába járni, csak úgy haladhat tovább, ha nyelvét és nevét az oláh nyelvvel és oláh névvel cseréli ki, sőt még a tanító képzőkben és a papnöveldekben is, ha addig meg nem vált volna nevétől és nyelvétől, az az első követelmény, hogy azokat minél hamarabb a művelt oláh névvel és oláh nyelvvel cserélje fel, mert különben... érezni fogja az oláh műveltség áldásos gyümölcsseit.

Az 1912—13-ik tanévben volt a gyulafehérvári papnöveldeben egy fiatal levita. Az illető Csikapolcán született és amikor az intézetbe került sokáig erős honvágyat érzett — Oláhország felé. Év elején alig egy-két szót tudott magyarul. Év végére már az irodalmi iskolában elég helyes magyarsággal felolvasást is tartott. Szünnidőre visszament Oláhországba. Most az új tanév elején nem jelentkezett, csak annyit írt, hogy egyelőre nem jöhet legalább három évig. Nem írta, hogy miért, de félünk, hogy megint az oláh műveltségnek egyik szép virágával állunk szemben. Ugyanis tudni kell azt, hogy a művelt Oláhországban a levelezés is a műveltség ellenőrzése alatt áll, az az egyszerűen minden gyanus levél felbonthatik. Gyanusnak pedig gyanus minden levél, melyet a kíváncsi szemek gyanusnak nyilvánítanak. Így aztán nem lehet csodálkozni, ha volt növendékünk leveléből nem tudhattuk meg, hogy mi történt vele. Talán két év múlva — miként ígérte — újra visszajön és akkor bővebb felvilágosítással fogunk szolgálni. Addig pedig jónak láttuk elmondani ezeket a gyulafehérvári négyülés alkalmából, had lássák egyházi és világi előljáróink, hogy

Amint a sorozatból látjuk, leginkább írók, tudósok, akik álmatlan éjszakákon rótták össze műveiket, hogy élő bizonyosságot szolgáltatassanak arról, hogy a székely elme sem terméketlen. Világra szóló remek nem jöttek létre a székely elme kohójából, de olyan művek szép számmal keletkeztek, melyek a magyar irodalom történet lapjain kellő megbecsülésben részesülnek. Mintegy buzdítva szólnak ezek a sikerek az ifjúsághoz, hogy a magyar nemzeti művelődés terén is nagy kötelességek várnak rá.

Azonban az írók és költők mellett helyet találnak más nagyjaink is, akik a nemzeti életnek más terein is kiváltak és a székely névnek megbecsülést, tiszteletet szereztek.

Ily célokkal indult utnak ez a könyvecske. A bíráló megállapíthatja, hogy nem rendszeres munka, mely időrend szerint és az összes történeti nagy alakokat felsorolná. De így mozaikszerűleg is szívesen vesszük leginkább emlegetett nagy embereink küzdelmeiben és sikereiben egyaránt gazdag élettörténetét.

A szerkesztőnek vállalkozása számára sikerült megnyernie a székelyföldi iskolák írók kiváló, köztük nem egy, másnemű

miért kell nekünk a türelmetlenség, a kulturátlanság vádját viselnünk és miért bátorodtak fel idegen polgártársaink annyira, hogy — midőn a kiváltságok korszaka már rég letűnt, ők még is maguknak kiváltságokat követelnek — hogy ellenünk még jobban dolgozhassanak és jutalmat követelnek azért, mert az állam nyelvét soha nem respektálták; kiténtetést azért, mert állampolgári kötelességüket nem teljesítették.

Tavaszi bérmaút.

Csikszentlélek

Május 24.

Epedező várakozás tölti be a lelket. Csikszentlélek községe megelégnül. Mindenki sieti ékesíteni az utat, a diszkaput, koszoru és virágosó készül, hogy legyen örömteljes a kegyes Atya útja. Derült, meleg, fényes volt az egész nap. A közönség türelmetlen. Szinte a lélekzet is elakadt, mikor feltűnik a méltóságteljes ügertes. Harsány éljenzés és ima vegyül a levegőbe.

Itt van az apostol — mosolygó arccal — áldásra emelt karokkal. Még az arcon is kisugárzik az apostoli lélek — a nagy szerető szív perzselő tüze.

Sándor főszolgabíró üdvözlí szép szavakkal s még nagyobb lelkesedéssel. Hosszu Ferenc a kerületi főesperes ur tárja ki az ő szívét és onnan szól a kerületi papság helyett is, mint a munkában megedzett veterán katona. Szeretettel üdvözlí és kéri áldását. A Kegyelmes főpásztor bocsánatkéréssel kezd, nagy szeretettel folytatja, még nagyobb melegséggel fejezi be az üdvözlésekre adott válaszokat. Siet, mert neki a Szentlélek ajándékait kell kiosztani. Még valami hiány van az ő szívében. Nem látja az aranyos gyermekeket. A templom környékén vannak ők. Közel a legfőbb Pásztorhoz, az Ur Jézushoz, tanítójuk és lelkipásztorukkal együtt. Sorfalat állnak. Egy füeska rö-

írásaiból is jól ismert tanárát, így találkozunk a munkatársak között Antal Áron, Bíró Lajos, Csutak Vilmos, Eröss József, Ébner Sándor, Gajzágó Lenke, Gály Miklós, Kassai Lajos, Kölönte Béla, Pap Mózes, Szentmártoni Kálmán, Szélyes Dénes, Szilveszter Ferenc dr., Tóth Balázs, Zajzon Sándor, Zsögön Zoltán nevével.

Igy beszámolv a beces műről azt az óhajtasunkat fejezzük ki, hogy ez jusszon be minden székelyföldre, sőt erdélyrészi iskola könyvtárába. Vagy jobban mondva kívánatos volna, hogy minden székely ember társadalmi különbség nélkül olvassa, tanulmányozza. Mivel az év vége közeledik különösen is felhívjuk az iskolák igazgatóinak a figyelmét a könyvre, mert mint képekkel diszített jutalmi-könyv is különösen megállja a helyét és mindkét nembeli ifjúság számára kedves emlék lesz.

A könyv elolvasása után szerzett összes benyomásainkat abban fejezhetjük ki, hogy a székely nép multjának és nagy férfainak megismertetésében értékes munka, usyhogyn kiváló érdeklődéssel várjuk további kötetek megjelenését is, gyorsasága természetesen a pártolás mértékétől fog függni.

viden gyermeki hódolattal üdvözlí a Főpásztor. A jutalom megható. Magához öleli a „Püspökbácsi.” Ima és éljenzés kíséri a templom kapujába.

Itt a lelkipásztor üdvözlí a jóságos Atyát, biztosítja, hogy a gondozására bízott nyáj szeret templomba járni és lelki ügyeit aggodó szívvel rendezí. Föltétlen ragaszkodásukról biztosítja, midőn a rábízott hatalmat visszaadja. A válaszbán ujra felruházza a hatalommal, mert biztos és gondos kezébe látja a hatalmat.

Nincs semmi pihenés. Szent mise és a kegyelmek kiosztása folyik nagy szeretettel. Szentiványi Károly rátoti prépost lángoló szavai gyújtják fel a hivek szívében a lelkesedés tüzeit.

Nincs szem köny nélkül. Nincs szív, amely ne égne az Isten iránti nagy szeretettől. Minden olyan megható az antik oltár 1510. évből, a busongó harangzúgás.

Következik a vizsga. Mindenik szépen felel. Szívhezható versek, szívből jövő édes köszöntések árásszák el a főpásztor. Sirva köszöntik értelmesen és kedvesen. Az ebéd sátor alatt a szorgalmas méhecskék közelében. Mintha ők is érezték volna, hogy ma nem szabad a fulánkot használni — haragudni, még csak meg sem kísérelték a támadást. Szépen siettek munkájukra. Délután mindent megvizsgált a főpásztor. Jöttek a kihallgatások. A hivek a községi megyebíróval élükön türelmetlenül várták az alkalmas pillanatot. Megostromolták a plebániát. Tudni akarták mi vár rájuk. Elmegy-e szerető lelki pásztoruk.

Megállítják és kéri, hogy ne hagyja eltávozni lelki pásztorukat. Ne nevezze ki sehová, mert az ő munkás kezére és áldozatkész szívére szükességük van még. A Főpásztor megígéri, hogy ott hagyja, mert látja, hogy minden rendben van és áldás kíséri jó pásztori munkáját.

Indulás.

Éljenzés és örömkönyveket hullatva kísérik ki a plebániáról. A főpásztor tovább folytatja útját a hivek sietnek a Mária köszöntésére és imára, hogy a jó Isten éltesse Kegyelmes Atyánkat sokáig.

Csikmindszent, május 25.

A diszkapunál Czíkó Sándor régi nemes fogadja meleg, őszinte szeretettől áthatott szavakkal. Különösen kiemeli, hogy most van szükesség olyan apostolokra, mint Erdély lánglelkü püspöke, midőn veszélyben forog hitünk és erkölcsi értékeink a legnagyobb megpróbáltatásoknak vannak kitéve. Biztosítja arról, hogy amíg olyan erős és bátor hadvezéreket lát a katolikus nép élén, addig a nép is hősi halállal hal meg hitéért és hazájáért. A szétdarabolt cikmindszenti templom tűnik hirtelen elő, mint egy rejtett öbölben a biztos csónak. Régi várszerű alkotás. Külsje megnyerő és megható. Látszik a gondos kéz munkája. A plebános, a már munkában megedzett veterán katona áll a kegyes Főpásztor előtt. Szava tűz és kard. Az igazság bátor bajnoka. Mint a szív embere szól a nagy szerető szívű atyjához. Kéri áldását, átadja a rábízott hatalmat.

Az apostol szeretettel üdvözlí és köszönti a munkás lelkű és érdemekben fe-

héredő plébánost, visszaadja megáldva a rábizott hatalmat.

A keresztfő szent János lelkületű prépost lép a szószékre. Különös adományával bír a nagy lelkeknek. A szív és az ész egyszerre előtérbe lép. Nincs az a művész, aki úgy forgatni tudná az ecsetet, vagy szobrász a vésőt, vagy író a tollat, mint ő, ki az emberi szívet kiveszi, alakítja, formálja, oly csodásan, hogy az ember önkéntelenül beleáll az Ur Isten szolgálatába.

A hatás magasatos. A bűnbánók nagy sokasága, az áldozók nagy száma bizonyítja. A munkából az oroszlán rész a Főpásztor illeti. A szent mise után pápai áldás következett. A helyi plébános hazafias szép szavai és oktatása után újra Szentiványi prépost beszél és hívja a híveket imádkozásra és a bérálás felvételére.

Ezek után van a hittan vizsga. Kitiűnő feleletek, szavalatok és énekek gyönyörködtették a főpásztort. Jól esik látni, hogy Orbán napján, dacára a változott időnek, mégis kedv és öröm sugárzik le az atyai arcáról, mert látott egy nagyon gondozott és szépen ékesített templomot, amelyen látszik az Oltáregyesület működése. A gondos lelkipásztor szép izlése és áldozatkészsége. Ezekért ki is fejezi köszönetét a főpásztor.

Ébéd Orbán napján a szabadban.

Ébéd után.

Készülődés Csikszentgyörgyre. A hívek sűrű rajokban sietnek a templom környékére. Még a besorozott katonák is feledik a bánatot, szinte futva sietnek, hogy lássák a főpásztorukat és áldását vegyék.

A legnagyobb meglepéssel indul a hosszú és terhes utra a hívek nagy szeretetétől és imáitól kísérve.

Csikszentgyörgy, május 26 27.

Régen várjuk a szeretett főpásztort a kis „székelyország” végén, a gyorsan aláfutó Fiség völgyében. Régen várja a lecsik legnépesebb és legterjedelmesebb hitközössége, a szeretett püspökátját, hogy az erősség lelkét elhozza, mert már elkezdett gyöngülni a sok nyomor és veszedelem közepette.

Fogadás.

Május 26-án délután 4 órakor nagy a mozgalom, emberek, kocsik szaladgálnak össze-vissza, mindenki a főpásztor elé akar menni. Hosszu kocsisor vonul ki, élükön a szolgabíróval a „Nyergelő” tetőre, hogy a járás határánál szeretetüknek és ragaszkodásuknak kifejezést adjanak.

Nekünk, kik körmenetileg vonultunk a község bejáróhoz, minden perc hosszú volt; olyan későre telt el az a negyed óra.

A négyes megérkezett, elhozta a szeretett főpásztort. A hitközösség főgondnoka biztosította, hogy az övéért élő és meghalni is kész főpásztor iránt nagy a szeretet és nagy a ragaszkodás, mert benne látjuk hitünk örét; a csüggeteg lelkek föl-emelőjét, székely kulturánk előbbre vivőjét.

Harangzugás között vonul be a plébániára, mire a hosszú ember sor megérkezett a templomhoz, már ott volt püspök atyánk is diszben.

Mindig nagy volt az öröme a hitközösségnek, mikor a püspökét látta itt állni e

szent helyen, de ilyen sohasem volt, mint most, mikor a hosszú találgatások után végre egészen magának mondhatja azt, kiről tudja, hogy a szegények, árvák, özvegyek, mentő anyala, ki körüljárásban mindenütt jót cselekszik, bűnösöket tesz szentekké az isteni hatalom folytán, a kesergő árvák könyeit szárítja fel, özvegyeket vigasztal, szegényeket örvendeztet meg a nekik nyújtott alamizsnával, ez volt a helybeli plébános beszédének tartalma.

A templomban a szokásos szertartást végzi el a halottakért, s végén litánia és áldás.

Szentiványi prépost közvetlen, meleg szavakban a hívek elé állítja a főpásztor jövetelét; az erősítő lelket hozza, hogy abból a gyöngye lélekből vitéz, bátor, mérsékelt katona legyen.

S ezután kezdetét veszi a gyóntatás, a főpásztor a férfiakat, különösen a vezető embereket, az egyháztanács tagjait óhajítja maga előtt látni. Mert nekik van különösen erős lélekre szükségük.

Este vacsorakor, barátságosan elbeszélgetett papjaival, sok intim dolgot is hallottunk; nagyon kedves este volt.

Május 26.

Már korán várt a sok gyomó, sokan vágytak szabadulni a büntől, a lelkiismeret furdalástól, örültünk mindnyájan, hogy ennyien vannak, kik a kegyelem idejét felhasználják.

9 órakor veszi kezdetét a püspöki mise. Végén pápai áldás.

A bérálás kiszolgáltatása előtt lépett szószékre a híres szónok: Szentiványi prépost. Sok bünt állított a hallgatóság elé, sok veszedelmet tárt fel a mai rossz világban és azoknak, kik ezek ellen küzdeni akarnak ajánlja, hogy az erős pánccsét öltsek magukra, vegyék fel a bérálás szentségét, engedjék szívükbe az erősség Lelkét.

A bérálandók a templom kerítésében térdelnek körben 650-en, s várják a pillanatot, mikor a püspök már végre rájuk teszi a kezét és megerősödnék. Pont 12 az óra, mikor vége a szertartásnak.

Ezután jönnek a tisztelgések, községi előljáróság, tantestület, egyháztanács. A főpásztor örömet fejezi ki azért a fiúi ragaszkodásért és hálát ad, hogy megtartotta őt a székely népnek s kéri, hogy munkálkodjanak azon, hogy az erdélyi egyházmegye a hit és erkölcs dolgában, fel-emelkedjen magasra, hogy példaképül szolgáljanak másoknak is.

Délután.

Betegeket látogat és még ott is kiszolgáltatta a bérálás szentségét, ha talált olyat, ki még nem vette fel.

A főpásztor végzi a kedves és a hívekre is jó hatást gyakoroló májusi ájtósságot.

27-én délelőtt.

Folytatja a bérálást az elmaradottakat és az új jelentkezőket bérálja meg. Azután pedig maga köré gyűjti az ő legkedvesebb barátait a kis iskolás fiukat; látszik a főpásztoron, milyen jól találja körükben magát, mennyire örül az üde arcoknak; a csillogó szemeknek, a bizalmas és őszinte gyermek lelkeknek.

Felállítja sorba; csoportokba minde-

nik tanító — 6 — felállítja a maga csoportját, hogy mindeniket meg lehessen leckéztetni. Arra kíváncsi különösen a főpásztor, hogy a hittanból mit tudnak, hogy a hitgazságok megismerésében és átélésében mennyire haladtak.

A végén a pici ny kis lelkeknek jó tanácsot ad, mikép lehetnek jó gyermekek. Kéri hogy csak imádkozzanak buzgón és éljenek gyakran az Ur testével.

Délután.

Vége az öröm napoknak, mert távozik körünkől, fogadásakor amennyi örömtől sugárzó arcot láttam, most annyi szomorú arc van. Mi még szeretnők látni és hallani, de nem lehet, menni kell, várják a menasági hívek.

A hívek elkísérik a község határáig, de azontul szent szeretetük, ragaszkodásuk foyton kisri bármerre járjon. „Ilyen püspökünk még nem volt” mondogatják a jól székely atyafiak. Áldja is meg a jó Isten minden munkáját. Tegye gyümölcsözővé minden munkáját.

Nem hagyhatom szó nélkül, hisz olyan kedves volt, annyira gyönyörködtünk a kis gyermekek szép énekeiben. Szinte nem is mertük elhinni, hogy azok a falusi kis fiúk és leányok olyan szépen énekelni tudnak. Ezt a csalódást a derék, munkás és lelkes tanítóknak köszönhetjük. Fizesse meg érte a jó Isten.

Csikmenaság, május 28.

Egy kissé elűt a többi községek programjától. A főpásztor gondoskodott arról, hogy a menasági hívek igen-igen jól előkészíthessék magukat a Szentlélek jövetelére.

Pereg a dob a községben, valamit közhírré tesznek. Különös a község doboza, hirdetője elkezdi: „Mindenkinek közhírré tétetik, hogy ma délután — 26-án — és holnap 27-én egész nap missio lesz. A kegyelmes főpásztor előre küldötte Szentiványi prépostot és P. Sánta Angelust az előkészítésre.

Rövid, de igen hatásos missio volt; hatásos és tartalomban gazdag beszédek hangzottak el.

A beszédek hatása alatt igen sokan, mintegy hatszázan meggyóntak, már a főpásztor megérkezése előtt.

Érkezés.

Nagyszámu embertömeg várja összegyűlve, a község határánál az érkező főpásztort.

E hőség tikkasztó, a por oriai, mindenki sajnálkozik a szegény főpásztoron, de mindenki megkönnyebbül, mikor megtudják azt, hogy a hosszú csikszentgyörgyi ut végig meg van öntözve, hogy a sok portól megkíméljék a szeretett püspök Atyjukat.

Jön a püspök ur

elkiáltja magát valaki a tömegben; s a körmenetileg kivonult nép két oldalt sorba áll s a négyes berobog közéjük. Itt van . . . az a püspök suttog a tömeg. A község nevében Bakó Albert állami tanító fogadja. Ezután a menet lassan, csendben bevonul a templomhoz, ahol a szokásos körükben magát, mennyire örül az üde arcoknak; a csillogó szemeknek, a bizalmas és őszinte gyermek lelkeknek.

Megemlékezik püspök Atyánk a halotti officium elvégzése előtt a feledhetet-

len, boldogult plébánosról; a jó humoru Antal Józsefről. Még most is élénken áll hívei emlékében; paptársai sokszor el-el emlegetik. Örök világosság fényeskedjék neki.

Halotti officium, májusi ájtatosság; s gyóntatás egész fél kilencig. Ezek foglalják le a megérkezés délutánját.

Felsüt a nap május 28. reggelen, nagy az öröm, nagy a jövés menés, izgatottan várják, mikor vonul be már a püspök, hisz ők már olyan korán eljöttek. A kegyelmes főpásztor azon óhajának, ad kifejezést, hogy fél kilenckor; második hangrészókor kint szeretne misézni, tekintettel a templom szűk voltára.

S mintha a földből nőtt volna ki, olyan hamar készen voltak az oltárral.

Mise után 500 hívőnek osztotta ki a Szentlelkeket.

Befejezésül, ott helyben a templom kerítésében megtartották a hittanból a vizsgát: javarészt a főpásztor adta fel a kérdéseket s közbe közbe megszivlelendő intelmeket és buzdításokat fűzve.

Tisztelgések és a szárnyas oltár.

Ebéd előtt a község előjárósága és az egyháztanács tagjai tisztelgtek. Mindenkihez volt egy pár szava. S a végén az egészhez fordult és felvetette a régi, értékes szárnyas oltár kérdését.

Püspök Atyánk jónak látná, ha a hitközség beleegyezne abba, hogy ezt a közkincsű oltárt; egyrészt azért, hogy a nemzet kincse legyen, másrészt meg azért, hogy a teljes megsemmisüléstől megóvja, átadják a Nemzeti Muzeuumnak; természetesen azon kikötéssel: a Nemzeti Múzeum építessen egy teljesen hasonló oltárt a mostaninak a helyére, azonkívül, még egy kis alapot is ajánljon fel a templom költségeinek fedezésére. Az egyháztanács tagjai is helyesnek látják és megígérik, hogy a hitközség tagjaira is hatnak, hogy mindenki beleegyezzen. Kegyelmes püspök atyánk megígérte, hogy fent eljár ezen ügyben.

A délután igen jó kedélyben telt el, mindenki örült, hogy főpásztorát is olyan jó kedvben látja. Sajnos ott az idő, hogy fogynak ki a szeretett főpásztorból; ki tudja, mikor látjuk viszont, — hisz mi úgy elvagyunk dugva. — Ha el is megy: összetart a szeretet, s a sok jó emlék. Olyan sokszor emlegetik később is, minden szavát megjegyezik, s évek múltán is tudják. Ki lehet olvasni szemekből, az arcokból, hogy a szentlelek kegyelmét megakarják örízni a jó egyszerű lelkek.

Indulás Menaságról.

28-án délután lázas izgatottságban a falu. Jönnek, mennek a plébáia tágas udvarán emberek, kocsik; az utcán szekerék járnak, vagy husz koci tele hívekkel; régi szokás, hogy elkisérjék a főpásztorát „a nagy dombig”. Végre kivezetik a négy szürkét, mindenki oda megy, a férfiak nézegetik, soha annyi segítsége nem volt Gyuri kocsinak; asszonyok, leányok koszorut, csokrokat hoznak, csupa virág a koci. Bann a plébánián a főpásztor a plébánossal beszél: „Vigyázz az egészségdre Gáborka” — atyai szeretettel bucsuzik a háznépétől — könyez mindenki. Még Bartalis főbíróval a templomba megy

hogy megnézzé, mit lehet ott csinálni a „szárnyas oltárral. Előáll a fogat, a hívek tédre borulnak, fogadják az atyai áldást, utolsó Istenhozzád s megindul a kocsisor.

Utközben megszólalnak a harangok, folyton meg kell állni, virágokat, füzereket hoznak s adják át a jó Atyának, Szentgyörgy végén sereg hívő, megállunk Ince plébános rövid szavakban bucsuzik; sirnak, éljeneznek.

Mindszenten Cziko-bácsiek előtt virág füzérel és gyöngyvirág csokorral várnak; a plébánia előtt Albert Vilmos nővére nyújt virágot, az iskola előtt Véger kántor éljenez. A harangok zúgnak. Az idő beborul — vihar készül. Feltűnik a Csiksomlyói kettős torony — a négyes fogaton a sok virágból a főpásztor viola sapkája látszik ki.

Csiksomlyó.

Fárasztó bérmautját Főpásztorunk Csiksomlyón akarta egy kissé kipihenni, s ezért május 28-án a délutáni órákban ideérkezett. Azonban a pihenésből nem lett semmi.

Alighogy megérkezett, a tanítóközöi ijtuságát és tanárkarát összegyűjtötte s beszélt hozzájuk szívből, szeretettel. A szép és boldog élet feltételeit fejtegette. Majd átadta X. Pius pápának sajátkezű aláírásával ellátott arkepét. Azután késő estig gyóntatta az ifjakat és tanárokat.

Másnap, pénteken, szent mise alatt megáldozta őket s megbérmálta az árvaházi növendékeket, akiknek vizsgáján is részt vett, meghallgatta feleleteiket s meglegedését fejezte ki a szép eredmény felett. Szombaton és pünkösdi napján a Csiksomlyói pünkösdi bucsura összegyűlt sor ezer erdélyi híve közül többen fölkeresték a Főpásztorát, s a jó Atya mindenkím segített, mindenkit megvizsgált.

Somlyón a zárda is új képet öltött. Klauzura az egész felső folyosón, az alsó egy részén. Lassan hozzászoknak a bucsusok a renhez. Mondják is egymásnak az asszonyok: „fehér népek nem szabad bemenni” — ez a klauzura. Megértik.

A zárda újra festve, a szobákban új ajtó, ablak; egyszerű, tiszta berendezés. A gyóntatás folyik benne a szobákban s künn a szabadban. Az áldoztatás szintén a szabadban történik szép rendben két sorban egész a képezdégig. Benn a templomba tömötten ájtatoskodnak, minden órában szent mise, prédikáció. Az idő szép. P. Cassian házfőnök jár-kezel rendet csinál, mindenkinek szolgálatára áll — a szerzetes atyák a Provinciálissal élükön s a papság óriási munkát végez a gyóntatásban. 6—8 órát gyóntatnak egyhuzamban s aztán jönnek mások.

Reggel 7 órakor a papság a templom ajtóban fogadja a főpásztorát, csendes misét mond híveitől körülülve a kegyoltárnál. Felcsendül az ének; megható kép!

A bucsusok mindig érkeznek.

Pünkösdi napján a főpásztor szent beszédet mondott a bucsusoknak s kiosztotta a pápai áldást. Az Erdély minden részéből összegyűlt sokaság igen boldog volt, hogy a Csiksomlyói Segítő Mária előtt elsírhatta fájalmát s hogy Főpásztorát újból láthatta, szavait hallgathatta s főkép,

hogy Erdély számára továbbra is megmarad.

Pünkösdi napján délután távozott Somlyóról, hogy az alsiki kerületben tovább folytassa megkezdett bérmautját.

Az egyesült Államok katolikus egyháza 1914-ben.

Május 1-én jelent meg az Amerikai katolikus évkönyv a Catholic Directory, melyben az adatok egész halmazát találjuk az Amerikai Katolikus Egyházzól.

Az egyházmegyék száma éppen 100. Közülük 99 latin szertartású és 1 ruthén szertartású. Ez utóbbi 1913. májusában létesült, midőn püspök személy szerinti joghatóságot kapott az összes amerikai ruthének fölött. Minthogy több nagyobb egyházmegyében segédpüspök is van, a főpásztorok összes száma 113, kik közül 14 érsek. E 14 érsek sorai közt van 3 bibernok (a baltimorei, newyorki és bostoni). A papság összes száma 18,568 (623-al több, mint tavaly) köztük 13,704 világi és 4864 szerzetes. A világi és szerzetes papnövendékek összes száma 7062, mely magas számból a papság további gyarapodását lehet remélni. A nyilvános templomok száma 14651, szemben a múlt évi 14312-vel. Középiskola van 230 fiuk és 680 leányok számára. A katolikus népiskolák (5403) száma is 147-el emelkedett egy év alatt (1913-ban 5256 volt). Múlt évben 1,593,316 volt a katolikus intézetek összes növendékeinek száma, az idén 1,669,391. A hívek megszámlálása nem minden egyházmegyében történik egyforma pontossággal. Az idén a főösszeg 16,067,985-öt tüntet föl. (15—567,985 latin, a többi ruthén szertartású. Tavaly 15,154,158.

Különösen figyelmet érdemelnek a megtérések. Nem minden egyházmegye küldi be róluk az adatokat. Csak 63 egyházmegye állította össze s 18,750 felnőtt ember megtéréséről értesülünk belőle.

Szembeötlő a szerzetesek nagy virágzása, bár itt sem teljesek az adatok. A mennyire azonban megvannak, a kép a következő. Az Északi Államok területén működik 65 férfi szerzet. Tagjaik száma (a papokat is beleértve) 13822. Nőszertzet 165, tagok száma 76,333. E két tételt hozzáadva a világi papok és világi papnövendékek számához körülbelül 110,000 felé járhat az egyházi személyek összege. Más szóval a modern államok közt e téren is Amerika vezet, mert egybeüitt seholy nincs ennyi Isten szolgálatára rendelt egyén, mint a dollárok hazájában.

A Rómában levő nemzeti papnevelőintézetek közt is az amerikai a legnépesebb; 154 yankee levita készülvén ott szent hivatására.

H I R E K.

Csikszereda. A kegyelmes főpásztor ismét körünkben volt egy napig. Csiksomlyóról május hó 29-én délelőtt jött be a főgimnáziumba s jelen volt több tanárnak az óráján. A jól felelőket megdicsérte, megjutalmazta, a gyengébbeket meg kintartó szorgalomra buzdította.

Délután volt az ünnepélyes tagfelvétellel a Mária-Társulathoz. Tizenkét növendéket vett fel Mária leventéinek sorába. A régi tagok pedig megújították fogadalmukat. A tagavató szertartás az intézet kápolnájában folyt le. A szertartás elvégzése után Korpos Rezső érettségiző növendék szép beszéddel köszönte meg püspök atyáknak, hogy őket a társulathoz felvette.

A kegyelmes főpásztor válaszában kijelentette, hogy ha fogadalmukat megtartják, mindenha boldogok lesznek. Küzdjenek a jóért és szépért s szeressék az Istent, mert aki Istent szereti, arra nézve a fájdalom is örömmé változik.

A litánia elvégzése után az ifjúság s a közönség a tornacsarnokba vonult, ahol műsoros est volt. Bevezetésül a vegyeskar Szalay—Kersch—Dománffy „A fehér sereg indulója” c. dalát énekelte el s azután Molnár László V. o. t. elszavalta Szemlér Ferenc „Immaculata” c. költeményét. Befejezésül Walle Henrik S. J. „A vértanú család” c. három felvonásos drámáját adták elő korli jelmezekben. A kulisszák, amelyeket Brassai Károly főgimnáziumi rajztanár festett meg művésziessé, méltó és megfelelő keret voltak a vallásos tartalmu darabhoz. Gál András, Eigel Mihály, Porumba Jenő, Csiby Károly, Magyar Gerő és Kajtár Lukács ügyesen személyesítették az egyes szerepeket. A betanítás és rendezés, valamint az egész ünnepség előkészítése Rész János vállaltánár érdeme. Az ünnepségen a kegyelmes főpásztor is mindvégig jelen volt. Másnap aztán Csiksomlyóra távozott, hogy folytassa apostoli munkálkodását.

Polgármester választás. Városunk derék tanácsosát dr. Roska Miklóst június 4-én délután a képviselőtestület polgármesterré választotta. Helyébe pedig Kratochvil Ferenc ügyvédet választották meg városi tanácsosnak. Az új polgármester tiszteletére június 5-én este iákllyás menetet rendezett a helybeli iparos kör. Mi is nagy reményekkel nézünk az egészséges városi politikai megvalósítása elé. Gratulálunk.

Választmányi értekezlet. Az erdélyi r. kath. tanítóegyesületek Szövetségének választmánya május hó 30-án Csikszeredán Zsögön Zoltán elnök vezetésével értekezletet tartott, amelyen az elnöki kivü Ambrus Ferenc, Bázás János, Csoboth István, György Lázár, Szlavik Ferenc és Tódor István voltak jelen. A választmány első sorban tudomásul vette az elnöki bejelentéseket, s különösen örömmel értesült, hogy a kath. tanítóegyesületek száma a sepsi-miklósvári és barcaságival megszaporodott s hogy az a Szövetségbe is belép. A pénztárvizsgálat megéjtése után megállapították a június 7-én tartandó rendes évi közgyűlés sorrendjét.

Alkoholelles ifjúsági mozgalom. A csikszeredai r. kath. főgimnázium ifjúságának Alkoholelles Egyesülete május hó 30-án tartotta meg évről gyűlését. Az elnöki, jegyzői és pénztárosi jelentéseken kívül Fazekas János VII. o. t. felolvasva pályadíjat nyert dolgozatát s Magyar Gerő V. o. t. ismertette a szaklapok tartalmát. Befejezésül Szlavik Ferenc vezető tanár buzdította a tagokat, hogy maradjanak mindvégig hűek ahhoz a zászlóhoz, melyre felesküdték.

Jézus legszentebb szívének imádására június havában minden este 7 órakor ájtatosság van a szent Ferenc-rendiek templomában. Ezzel kapcsolatosan június hó 7-én délelőtt 10 órakor szentségimádás ugyanott; június hó 11-től pedig 19-ig a jelzett esti időben szent kilencedet tart az Oltáregyesület, melynek folyamán szent beszédek is lesznek.

Pünkösöd. A pünkösdi ünnepek a Szentlélek kegyelmének sugaraival töltötték be szívünket. E kegyelem hatását kétszeresen érezték mindazok, kik a helybeli ferenciek templomában vettek részt az isteni tiszteleten, pünkösöd első és másod napján; mely alkalomkor minden jelenlevőnek szívet lánggra lobbantottak azok az istenitisztelet fényét emelő főnemes énekek, melyeket a Szekál Mihály vezetése alatt álló kis énekkar adott elő: Szabó Mariska, Gyulai Irmuska, Szekál Ignác és Szilágyi József közreműködésével. Báresak szereplésük gyakoribb volna!

M. Sylvana növér eziüst jubileuma. A brassói r. k. zárdai polgári leányiskola érdemes tanítónője, M. Sylvana növér május 24-én ülte meg áldásos működésének 25 éves jubileumát, egy meleg, szép ünnepély keretében. Az ünnepély szent misevel és „Te Deum”-mal kezdődött, amely után az intézet nagyertermében az ünnepély vette kezdetét. Egy négykézre előadott zongoranyitány, majd egy szépen összhangzó üdvözlő dal után következtek az üdvözlő beszédek. Szikszay Sárika a jelenlegi, Lázár Irén a volt növendékek részéről üdvözölte. A Mária Kongregáció virágosokrát Hugyák Erzsébet nyújtotta át. Az Oltáregylet jókívánatait dr. Semsey Aladárné urnó tolmácsolta. A „Katholikus Kör” nevében Pavelka Ernő dr. mondott néhány szívből fakadó szót. A tanítótestület és hitközség nevében Meisel József apátplébános mondott hosszabb beszédet, amelyben azt fejtegette a tényeknek meggyőző erejével, hogy a jubilans valóban méltó erre a meleg ünnepeltetésre, amint hogy méltó arra a magas kiüntetésre is, amelyben a Kegyelmes Főpásztor részesítette, aki őt a tan- és nevelésügy, valamint a Cselédotthon körében szerzett hervadhatatlan érdemei jutalmául a zárdai r. k. polgári leányiskola tiszteletbeli igazgatójává nevezte ki. A beszédek után Hoimann Viola szavalt el nemes hévvel egy lendületes ünnepi ódát, majd a gyermekek kara adott elő egy négyes szólamu bájos dalt, majd a közönségnek viharos tapsa és éljenzése között az ünnepelt növér lépett az emelvényre s a meghatottság hangján, örömkönyekkel szemében adott hálát a jó Istennek s mondott köszönetet mindazoknak, — elsősorban a Kegyelmes Főpásztornak, — akik e

gyönyörű ünnepélyt s e sok-sok örömet neki megszerezték. A meghatottságnak érzete áradt szét a szívekben, s ez érzéssel hagytuk el a termet, a méltán megérdemelt ünnepeltetésnek e tiszta szentélyét. (v.)

A Ditrői Kath. Ifjúsági Egyesület 1914. június 1-én (pünkösöd hétfőjén) a község háza nagyertermében nyilvános díszgyűlést tartott a következő műsorral: 1. Játszott az Ifjúsági Egyesület zenekara; 2. Beszédet tartott dr. Floznik György egyesületi elnök; 3. Szeget-szeggel. Szavalt Molnár Ferenc egy. tag; 4. István gazda a földmivelésről: István gazda Balázs Lajos egy. tag, Szorgos János, Ádám Ignác egy. tag; 5. Humoros felolvasást tartott László István főkántor; 6. A fülemile. Irta Arany János. Előadták a következő szerepeosztással: Az elbeszélő költő Puskás Péter egy. tag, „Pál barátom” Puskás Ferenc egy. tag, „Péter annak tőzsomszédja” Bajkó Péter egy. tag, „A fenntirt fülemile” Zöld Elek p. isk. tanuló, A bíró Kovács István egy. jegyző; 7. A római varázsgép bemutatása; 8. Furcsa világ. Szavalt Puskás Ferenc egy. tag; 9. Olasz dalok. a) Santa Lucia; b) Sotto il ponte (Velencei gondolatok dala); c) Rondinella („Vándor fecske.”) — Énekelte Fekete József, harmoniumon kísérte Barabás Rajmond; 10. Még valami. A kedélyes multság úgy anyagilag, mint erkölcsileg szépen sikerült.

Konferencia beszédek. Ft. Szentiványi Károly rátoti prépost május hó 28-tól június 1-ig bezárólag a székelyudvarhelyi Oltáregylet felkérése folytán konferencia-beszédeket tartott a plébániai templomban. Beszéd ciklusában az emberi lélek legnagyobb és legkényesebb problémáival az indulatokkal és szenvedélyekkel foglalkozott. Nagy szabású beszédeire, melyeket nemcsak a buzgó katolikusok hallgattak végig nagy lelki élvezettel, de amelyekben a protestans előkelőségek színe-java is megjelent, bizonyáig még sokáig fognak visszaemlékezni a jó udvarhelyiek.

A küüllői esperesi kerület papsága május hó 27-én Dicsőszentmártonban tartotta tavaszi gyűlését. A tagok mindnyájan megjelentek s előbb közös szentgyónást és áldozást végezve kérték a Szentlélek fölvilágosító és megerősítő kegyelmét. A gyűlést főesperes-elnök értékes beszéddel nyitotta meg. A különféle támadások között kettőzött éberséggel s az Ur kegyelmével erősített lélekkel kell hivenk és iskoláink fölött örködnünk. A fővárosi tanítók mozgalma megmutatta, hogy mennyire közel van a veszély. Pedig, ha az ország szívéből romlott vér kerül a tagokba, nem lehet egészséges azok élete sem.

A megnyitótól László János alesperes indítványára a gyűlés meleg és őszinte hangu táviratban üdvözli a Csikmegyében íradozó Főpásztort abból az alkalomból, hogy a nyomasztó és kétes bizonytalanság után végre mégis csak miénknak mondhatjuk őt.

Ezután több praktikus ügy előadása következett. Így nevezetesen az egyházmegyei zsinat határozatai, főpásztori le-

iratok és egyes esperesi kerületek átiratai. A kézdiorbai esperesi kerület átiratát a nyugdíjnak negyven évi szolgálat után való fokozatos emelkedésére vonatkozólag magáévá teszi a gyűlés, bár sokkal előnyösebb és használhatóbb volna, ha ez nem 40, hanem 30 évi szolgálat után történne. A negyven évi szolgálat után már 65—70 életévet számlálhatunk s nem nyugdíjról gondolkodunk, hanem inkább az Apostol szavairól elmélkedhetünk: „Tempus resolutionis meae instat” — s a nagy feleletre kell készülnünk: „Bonum certamen certavi . . . fidem (illetve fides) servavi.”

A brassói katolikus gyűlésen felvett egyházmegyei bank eszméje is élénk eszmecserét váltott ki.

A gyűlés egész lefolyása a böles vezetést s a tagoknak kölcsönös és egymást megértő szeretetét mutatta. E szeretetben megerősödve mentünk szét ismét in partes infidelium.

Kongregációs tagavatás Brassóban.

Szép és megható egyházi ünnepélynek voltunk szemtanúi pünkösöd első napján a plébánia templomunkban. E napon vett fel apátplébánosunk a brassói róm. kath. cselédkör kebelében áldásosan dolgozó Notburga kongregációba 50 cselédtagot. Az ünnepély megható volt, azzá tette az a körülmény is, hogy a cselédek szülei is résztvettek, akik lányaikkal egyetemben könnyes szemekkel távoztak a templomból. Az ünnepi beszédet Pálfi János hitoktató tartotta, a szertartási felvételt Meisel József apátplébános végezte, aki a felvétel után üdvös intelmekben részesítette az új tagokat. A felvételen hűveink nagyszáma is résztvett. Az új tagokhoz nemcsak az egyház fűz nagy reményeket, hanem a cselédtartó gazdák és az egész székely nép. Ép azért támogatást várunk s várunk azoktól, akiknek a cselédkérdés helyes megoldása szíven fekszik.

Köszönet. Az abosfalvai templomnak mikefalvai Kovács Aranka urleány egy gyönyörű, selyem himzésű, művészies készítésű antipendiumot ajándékozott, amiért ez uton is köszönetet mond hűvei nevében a plébános.

Főgimnáziumunk tornaversenye. A gyulafehérvári rk. főgimnázium tanuló ifjusága június hó 11-én (Urnapiján), kedvezőtlen idő esetén pedig június hó 21-én (vasárnap) délután 5 órakor az intézet udvarán intézeti tornaversenyt tart, amelynek műsora: 1. Felvonulás, Himnusz; 2. Svédrendszerű szabadgyakorlatok; 3. Csapatnóra magas nyújtás; 4. Gyakorlatok a svéd padon; 5. Társas szabadgyakorlatok; 6. Versenyek; 7. Kezdő tornászok svédrendszerű gyakorlatai; 8. Gyűrű magasugrás; 9. Az ifjusági tornakör botgyakorlatai; 10. Csapatnóra a magas korlátán; 11. Versenyfutás és 12. Díjak kiosztása. A verseny alatt a cs. és kir. 50. gyalogezred zenekara játszik. Belépődíj szétadás szerint a tornajutalmi alap javára. A gimnáziumi tornaverseny minden évben igen szép és élvezetes látványosságot nyújt másrészt meg az előkelő s díszes közönség buzdítólag és lelkesítőleg hat tanulóifjainkra, ezért hívjuk fel a nevelés közérdekéből a helyi társadalomnak figyelmét ezen intézeti tornaversenyre.

Évzáró vizsgálatok a főgimnáziumban. A gyulafehérvári rk. főgimnáziumnál az évzáró vizsgálatokat a következő időrendben tartják: június hó 9. és 10-én vallástani vizsgálatok; június hó 12-én magántanulók írásbeli és június hó 13-án magántanulók szóbeli vizsgálatok; június hó 15., 16., 17., 18-án érettségi szóbeli vizsgálatok; június hó 19., 20., 22., 23. és 24-én rendes osztályvizsgálatok. Az összes vizsgálatok nyilvánosak, amelyekben tehát a szülők, szállásadók, s a tanügy iránt érdeklődők bármikor megjelenhetnek.

Tanulók a kolozsvári céllövő versenyen. A gyulafehérvári rk. főgimnázium 12 tanulóijából kiküldött céllövő csapata résztvett a Kolozsvárt május hó 31-én pünkösöd vasárnapján rendezett kerületi céllövő versenyen. A csapatversenyben a résztvett 16 középiskolából első lett a brassói rk. főgimnázium, mely Öfelségének Kolozsvár városa által versenydíjjal felajánlott bronzszobrát nyerte, a gyulafehérvári főgimnázium a csapatversenyben a hatodik helyre jutott. Az egyéni versenyben elsőnek győzött Maniu Miklós, gyulafehérvári rk. főgimn. VII. o. t., aki a m. kir. honvédelmi miniszter aranyak tiszteletdíját, a remekműví aranyórát kapta. Tanulóink közül még díjat nyert: Hesz Sándor VII. o. t. ezüst evőkészletet, Erős Béla VIII. o. t. szép utikészletet, Csíki József VIII. o. t. turista készletet, Weber József VIII. o. t. bronz király szobrot és Látni Arnold VIII. o. t. mint csapatvezető bronzérmét. Tanulóinkat a versenyre elkísérte: Vass Gyula, cs. és kir. 50. gy. e. hadnagy, akinek érdeme a jó kiképzés, s Bihary Béla tornatanár. — Ugyanakkor 24 tanulóiból álló turista csapatunk Bujáki Domokos és Rákóczy Béla tanárok vezetésével tanulmányi kirándulást tett Kolozsvárra. Tanulóink szép sikere a kerületi céllövőversenyen mindnyájunknak méltó örmére szolgál.

Cserkészörsem avatás. A gyulafehérvári rk. főgimnázium cserkészörsem csapata június hó 2-án délután a vár mögötti Plateaun, a jó Isten szabad ege alatt tette le a cserkész fogadalmat. Léstyán József vezetőtanár, aki egész tanéven át kiképezte a cserkész-örsemeket, szép beszédet intézett a fiukhoz, amelyben jellemezte a cserkészörsemek ideális hivatását, majd a fiuk ünnepélyesen letették a fogadalmat s Kárpiss János igazgató buzdító szavaival fejeződött be a felavatás, amelyen jelen voltak még Szporni János, Reithofer Jenő és Albert Vilmos tanárok, Pák Mariska, Nagy Kálmán és neje, akiknek két fiát avatták cserkész-örsemekké. Ezzel nálunk is megalakult a cserkészörsem, amelynek működéséhez és jó hatásához annyi sok reményt fűzünk.

Tanulmányi előadások. A középiskolák részére elrendelt „békenap”-on a gyulafehérvári főgimnáziumban hatásos beszédet mondott Léstyán József vallástanár, aki vázolta a háború rémségszűzait, reámutatott a béke nemes áldásaira s a tanulókat az igazi lelki békének, a kultura békéjének szeretetére és ápolására lelkesítette. A „Madarak és Fák napján”-n Bodó Ferenc tanár, állatvédő egyesületi titkár beszélt lelkesen a tanuló ifjakhoz a szép természetnek, hasznos állatainknak és főleg éneklő madarainknak odaadó védelmérl, amelyben épen a műveltebb osztályoknál kell buzgalmával és főképp jó példájával üdvös hatást gyakorolni az egész társadalomra.

TANÜGY.

Évzáró vizsgálatok az állami polg. fiúiskolában. Az évzáró vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni:

Június 9., 10-én délután 2—4-ig hit-tanvizsgálat;

Június 11-én délután 3 órakor torna-ünnepély a várban (a főgimnázium tornacsarnokában),

Június 12-én délelőtt 8—12 óráig a II. osztály vizsgálat,

Június 13-án délelőtt 8—12-ig az I. osztály vizsgálat,

Június 13-án délután 2—5-ig a II. b. osztály vizsgálat,

Június 15-én delelőtt 8—12-ig a magántanulók írásbeli vizsgálat,

Június 15-én délután 2—6-ig a magántanulók szóbeli vizsgálat,

Június 16-án delelőtt 8—12-ig a magántanulók szóbeli vizsgálat,

Június 20-án delelőtt 9 órakor évzáró ünnepély Te Deummal.

A szülőket és a tanügy barátokat a vizsgálatainkon és évzáró ünnepélyünkön szívesen látjuk.

Szerkesztői üzenetek.

Miryam. A küldeményt megkaptuk. Besoroztuk. A többi is méltóztassék beküldeni. A főszerkesztő jelenleg a főpásztort kíséri bérmautján, de minden esetre szívesen veszi, ha annak idején föl tetszik őt keresni.

B. K. Hogy mungó nem vagy, abban soha sem kételkedtem. Föltételezem, hogy önzetlen mungók is vannak, bár a látszat mást mutat.

Fuchs G. Tóvis. Mai cikkünkben felhasználtuk. Tessék máskor is egy két adatot szolgáltatni. Szívesen vesszük.

Qál B. Barót. Beválik. Egy kis türelmet kérünk. A mungókkal nem szeretünk foglalkozni.

Faragó. Brassó. Igen jó, ha a kérdés-sel alaposan foglalkozik. Vigyázzon azonban, nehogy tulzásokba essék.

NESTLÉ FÉLE
régebevált GYERMEKLISZT

Próbadobozokat, valamint orvosi röpíratot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a **HENRI NESTLÉ** cég, WIEN, I., Biberstrasse 57P.
50—1—10

Költőknek. Már önképzőkori főszerkesztő koromban az volt az álláspontom, hogy ha verset írunk, az legyen jobb mint a minőket Arany János írt, vagy pedig ne írjunk semmit. Azóta látva a két utóbbi erős esztendő után elég gazdagon felhővekedett gyomot még inkább megerősödtem akkori főszerkesztői véleményemben.

Kászoni János. Úgyes és okos cikkét nagyon köszönjük. Lehető legrövidebb idő alatt sorát ejtjük. Egyetlen egy mondataval nem értünk egészen egyet, hogy t. i. „a szentírás nem gyermekek számára íródott.” Ön minden esetre jól értette és mi is jól értettük ezt a mondatot; hiszen íródott a szentírás mindenki számára, tehát a gyerme-

kek számára is, csak hogy meg kell jól választani a szentírás történeteket, melyeket a gyermekekkel megakarunk ismertetni.

Tudósítót! Vigyázzon, ne írjon a papir mindkét oldalára, mert a szedő káromkodik — magában.

Fehér vászon- és lenrongyok bármily mennyiségben vétetnek:
Schäser Ferenc könyvnyomdájában.

Legnagyobb esetleges nyeremény EGY MILLIÓ márka.	Szerencse ertesítés.	Legnagyobb esetleges nyeremény EGY MILLIÓ márka.
---	----------------------	---

Első húzás június 18-án.
Meghívás
a hamburgi állam által garantált sorsjáték **nyeremény esélyességhez** való részvételre, melynél **13 millió 731,000 márka** feltétlenül mind nyereség ki lesz sorsolva.

Ezen sorsjáték, a magas kormány határozata folytán, tökéletes által nagyban javult, minél átlag az összes nyeremények körülbelül 40%-os emelést mutatnak, úgy hogy a világnak egyetlen-egy sorsjáték ily előnyös nyereségi esélyességét nem nyújt.

Az eddigi legnagyobb nyeremény szerencse esetében **600.000 márka**

most már **EGY MILLIÓ MARKÁRA** emelkedett. Az esetleges legmagasabb nyeremények, valamint a jutalomdíjak és főnyeremények:

1,000,000 márka	
990,000 márka	305,000 márka
890,000 „	303,000 „
880,000 „	302,000 „
870,000 „	301,000 „
860,000 „	300,000 „
850,000 „	200,000 „
840,000 „	100,000 „
830,000 „	90,000 „
820,000 „	80,000 „
810,000 „	70,000 „

azonkívül sok nyeremény a **60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 10.000** márkával kerülnek sorsolás alá.

A sorsjáték összesen 100.000 sorsjegyből áll, amelyek közül 56.020 szám — tehát több a felénél — 7 húzás folyamán fokozatosan okvetten ki lesznek sorsolva.

Az 1-ső sorsolásra szálló sorsjegy ára:

Egy egész sorsjegy 10 M. (12 K.)	Egy fél sorsjegy 5 M. 6 (K.)	Egy negyed sorsjegy 2.50 M. (3 K.)
----------------------------------	------------------------------	------------------------------------

A hivatalos államzimerrel ellátott sorsolási tervezet, mely a következő sorshúzás betéjei valamint a teljes nyereményjegyzék tartalmazza, kívánatra **ingylen és bérmentve** küldöm.

Sorsolás után minden résztvevő megkapja a nyeremény-jegyzéket.

A nyeremények az állami szavatolása mellett közvetlen a sorshúzás után kifizetnek.

Megbízásokat kérem azonnal, legkésőbb **Június 18-áig**
Samuel Heckscher senr., Bankgeschäft in Hamburg (No 1000)

Itt levigandó.
Rendelő-level **Heckscher Sámuel senr. bankházának Hamburg 1000 sz.**

Küldjön (egész sorsjegyet a 10 M. 12 K. címre) (fél „ 5 M. 6 K.) (negyed „ 2.50 M. 3 K.)

Cím

(csatolva küldöm) meg nem
Értékét (együttal postautalvánnyal küldöm) felelő
(utánvételezendő) törlendő.

51-9-10.

É R T E S I T É S.

Felhívom a t. amatőrökörök figyelmét arra, hogy a már világhírré szert tett „**PALFA**” gázfénypapírok megérkeztek s nálam állandóan nagy választékban kaphatók. **Ezen papír kidolgozása nem igényel sötétkamarát**, kevésbbé világos szobában is előhívható, megvilágításához pedig úgy nappali mint lámpafény egyaránt használható. Raktáron tartok továbbá **CELLOIDIN, CELLOFIX, SZÍNES CELLOFIX, BRÓMEZÜST** papírokat és levelezőlapokat, másoló kereteket, papírmascché- és üveg-tálatákat, sötétkamrai lámpákat, „**AGFA**”, „**LUMIERE**” és „**IMPERIAL**” lemezeket, melyek elvitathatatlanul elsőrendű és egyéb silányabb gyártmányokkal össze nem tevéstendők.

Fényképészeti készülékek, valamint a fényképészethez szükséges összes kémiai szerek eredeti gyári árban kaphatók.

A t. amatőröknek bármely napszakban használható sötétkamra díjtalanul áll rendelkezésre.

Vidéki megrendelőknek készsággal szolgálok árajánlattal. Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek!

Schäser Ferencz könyv- és papírkereskedésében. **GYULAFEHÉRVÁRT.**

SCHÄSER FERENCZ
Fox Typewriter Co. Grand Rapids, Michigan, U. S. A.
Amerikai írógépgyár
Gyulafehérvári képviselője.

SZABÓ AURÉL egyháziruha készítő

BUDAPEST — KELENFÖLD.

Öskeresztény

(antik. penula)

alakú miseruhák árai az öt részzel

Félselyem damasztból paszomántból készített keresztrel és selyem himzett J. H. S.-el arany paszománttal 40.— K selyem .. 45.— K

Külön szövött elő és hátkeresztrel könnyű tisztaselyem damasztból arany paszománttal 50.— K selyem .. 56.— K

Négyszeresen aranyozott paszománttal 62.— K

Selyem himzéssel 80 koronától feljebb.

MEGTEKINTÉSÜL

ÖSKERESZTÉNY VAGY BORROMÓUS CASULÁT ÉS PLUVIÁLÉ IS KÜLDÖK de ezen esetben kérem a ruha színét és az árat, amibe kerülhet közölni.

Szállítok azonkívül bármily elképzehető egyházi ruha és fehérműt, úgy-szintén egyházi szereket.

A LEGOLCSÓBB CÉG.

HINGER JÓZSEF

asztalos mester Gyulafehérvár.
Széchenyi-utca 10. szám (sajál ház),
a Jickeli-féle vasraktárral szemben.

Tervrajzok
díjtalanul
készíttetnek

Készít: épület munkát, festett, masszív, founéros butormunkát, portále és boltberendezést, ugyszintén javításokat is elfogad. Szállít és lerak tölgy és bükkparkettát. Árjegyzék szerint irodái, vendéglői és ebédlőszékeket, tükröket méret szerint. — Raktáron tart minden fajta fakoporsókat is.

Szolid árak! Szolid árak!

Lelkiismeretes pontos kiszolgálás.

8* 23—52

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak szükséges összes

EGYH. NYOMTATVÁNYOK

kaphatók a Püsp. Lyc. Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Naponta
friss
élesztő!

LABUD JÓZSEF

(ezelőtt özv. Lakner Antainé)
GYULAFEHÉRVÁR, NOVÁK FERENCZ-TÉR
(a városháza szomszédságában.)

Sütőde és lisztraktár

Ajánlom elsörendü friss süteményeimet, u. m. tejes és vajas kiilit, sós kiilit, sós fonotat, kalácsot, továbbá fehér, barna és félbarna kenyereimet. Dusan felszerelt lisztraktáromban házi kenyérnek való legjobb minőségű lisztjeimet, melyek kizárólag csakis a hírneves NEUMANN TESTVÉREK cég aradi gőzmalma örleményei.

Naponta
2-szer
kenyer-
sütés.

0-23-52

FRANCIA · OLASZ · NÉMET · ANGOL · HUNGAR · SVÉD · NORVÉGI · DÁN · POLON · CSEH · SZLOVÉN · ROMÁN · GÖRÖG · TÜRKSZ · JAPÁN · KÓRÉAI · KÍN · INDIA · JÁVA · SINGAPUR · MALAKKA · SINGAPORE · PHILIPPIN · AUSTRÁLIA · ÚJ-ZÉLAND · ÉS MINDEN NYELVEN

FRANCIA · OLASZ · NÉMET · ANGOL · HUNGAR · SVÉD · NORVÉGI · DÁN · POLON · CSEH · SZLOVÉN · ROMÁN · GÖRÖG · TÜRKSZ · JAPÁN · KÓRÉAI · KÍN · INDIA · JÁVA · SINGAPUR · MALAKKA · SINGAPORE · PHILIPPIN · AUSTRÁLIA · ÚJ-ZÉLAND · ÉS MINDEN NYELVEN

MESTANULHATJA
"tanító nélkül"
SCHIDLOF D.É. 1000. sz.
MÓDSZERÉVEL

AZ EGYES NYELVTANOK 10
FUZETBEN TELJESEK a 60F
DISZES VÁSZNAPPABAN
EGYBEGYUJTVE 7K

KAPHATÓ:
SCHÄSER FERENCZ
ciprikeresi, Gyulafehérvár.

Megbízható kath. cég!

Ruzsinszky Béla

oltárépítő
PÉCS, Tábort-utca 4. sz.

11*11—26

Géperőre berendezett műintézetében olcsón készít bemutatott rajzok szerint oltárt, szószéket, padokat stb. Szállít teljes templomberendezést és elvállal régi oltár és szószék aranyozását és szobrok színezését.

Most jelent meg!

A JÉGVILÁG · A SARKKUTATÁSOK TÖRTÉNETE

Irla dr. СНОБНОКЪ ЯЕНО egyet. tanár.

Témérdek képpel illusztrált kötetünk a tudomány vértanúinak, a Polusok meghódításáért évszázadokon át folytatott, emberfeletti harcát ismerteti. A szerző maga is híres világtutató és tudós. E nagy értékű irásban élénk tárja azoknak a nagy hősöknek — Hudson, Franklin, Scott — megrázó drámáit, amelyek az örök fagy misztikus körében lejátsszódtak. Ez az első magyar műve, amely az északi és déli Sark meghódításának történetét adja.

A gazdagon illusztrált kötet ára 6 korona s megrendelhető lapunk kiadóhivála után.

54—8—10

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsófi Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Jegyen
ADUNK
HASZNÁLTRA

MIVÉ SZÍVITELI TŰZ ÉS
BETŐRÉ SMERTES ÚJ PÁNCÉL

TAKARÉKPERSELYT
BÁRKINEK

Jegyen
PESTMEGYEI
TAKARÉKPENZTÁR Rt.
BUDAPESTI V. KÖRÜL 2. 8.

Réz és vasbutorok, háló, ebédlő, kórházi és kerti berendezések, sodronyágybetétek, kocsiiülések, lószőr és arik madracok, divánok, rézkarnisok, ablak-róletták, redőnyök, mosdóasztal és mosdó készletek, szoba kloset, fa- és széntartók, kályhaellenzők, tüzelő-készletek, ruhaírogások, patkány és egérfogókat legjutányosabban szállít:

GARAI KÁROLY
RÉZ- ÉS VASBUTOR KÉSZÍTŐ
ARAD
JÓZSEF-FÖHERCEG-U. 11.

5* 23—62